

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

***Zespołu Szkół Ogólnokształcących
w Augustowie***

MISJA WYCHOWAWCZA SZKOŁY

**WSPÓLNIE
DO SAMODZIELNOŚCI I DOJRZAŁOŚCI**

- ***I Liceum Ogólnokształcące im. Grzegorza Piramowicza
w Augustowie***
- ***Gimnazjum nr 4 w Augustowie***

(tekst ujednolicony – ze zmianami wprowadzonymi i zatwierdzonymi przez Radę Pedagogiczną na posiedzeniu dnia 12 września 2017 roku)

WSTĘP

CELE OGÓLNE

Wychowanie i profilaktyka – wobec powszechnego kryzysu wartości – są **elementami bardzo znaczącymi** we współczesnej szkole. Młody człowiek musi być przygotowany do **samodzielnego dokonywania życiowych wyborów**, a więc system wychowawczy placówki oświatowej winien mieć na celu wsparcie go w kształtowaniu systemu wartości.

Celem wychowania realizowanego w szkole jest **uczeń dojrzały na miarę fazy rozwojowej, w której się znajduje. Dojrzałość osiąga się w czterech sferach: fizycznej, psychicznej (w tym między innymi emocjonalnej i intelektualnej), społecznej oraz duchowej. Wychowanka zatem należy traktować jako integralną całość, stąd oddziaływania wychowawcze powinny mieć charakter spójny, zmierzać do kształtowania jednostek twórczych, kreatywnych i zdolnych do sterowania własnym życiem zarówno w rzeczywistości szkolnej, jak i poza nią.**

Wychowanie jest **procesem ciągłym**, nie odbywa się tylko w ramach godzin wychowawczych. Dokonuje się ono nieustannie – w toku każdej lekcji, przerwy, a przede wszystkim w domu. Rola szkoły zatem – **jako partnera rodziców** - jest niezastąpiona. Nauczyciele **pełnią funkcję uzupełniającą i wspomagającą** w stosunku do rodziny.

Ważnym założeniem programu jest potrzeba **ujednoczenia oddziaływań wychowawczych**. Cały zespół szkolny powinien być świadomy, ku jakiemu celowi zmierza. Ostatecznym skutkiem działań wychowawczych powinno być osiągnięcie przez licealistę szeroko pojętej **dojrzałości**, a przez gimnazjalistę – **samodzielności**.

Ograniczona skuteczność działań wychowawczych oraz współwystępujące czynniki ryzyka, negatywnie oddziałujące na wychowanka, sprawiają, że cele wychowawcze są niekiedy zagrożone lub wręcz niemożliwe do osiągnięcia. Konieczne staje się zatem podejmowanie działań profilaktycznych, przy czym profilaktykę należy rozumieć jako interwencję wzmacniającą, korygującą i uzupełniającą wychowanie.

Definicja wychowania w rozumieniu dokumentów prawa oświatowego:

Art. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe mówi, że „Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży”

STRUKTURA PROGRAMU

W **pierwszej części** programu wychowawczo - profilaktycznego znajdują się **modele absolwentów Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Augustowie** (na poziomie gimnazjum i liceum), a więc **zespół cech i wartości, których wypracowanie jest wspólnym celem środowisk oddziałujących na ucznia i samego wychowanka**. U podstaw modelu leży przekonanie o personalizmie ucznia. To ze względu na potrzebę edukacji i wychowania młodego obywatela powołano instytucję szkoły; wszystko w tej placówce winno być zatem czynione z myślą o jego szeroko pojętym dobrze. Szanując jego indywidualność, **zespół pedagogów powinien zmierzać do ukształtowania optymalnego modelu ucznia**.

W dalszej części programu mieszczą się: **model** skutecznie oddziałującego na ucznia **nauczyciela – wychowawcy** oraz zasadnicze **formy oddziaływań** na wychowanka, zmierzające do osiągnięcia założonych celów, **czynniki ryzyka i działania profilaktyczne** z uwzględnieniem programu naprawy frekwencji, **program adaptacji uczniów klas pierwszych, zasady współpracy z rodzicami, informacja o tradycji szkoły, harmonogram stałych imprez oraz preferowane zasady wychowania**.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO:

- a) Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, z zastrzeżeniem art. 16.
- b) Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r., z późniejszymi zmianami
- c) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r.
- d) Ustawa o systemie oświaty z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 59)
- e) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- f) Konwencja o Prawach Dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
- g) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- h) Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
- i) Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- j) Rozporządzenie MEN z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- k) Statut Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Augustowie

I. MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY GIMNAZJUM NR 4

INDYWIDUALNE CECHY OSOBOWOŚCI:

1. Dbą o własny rozwój psychofizyczny. Jest świadomy indywidualnych przemian rozwojowych zmierzających do osiągnięcia dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.
2. Zna system wartości, oparty na uniwersalnym i wypracowanym przez pokolenia modelu wartości chrześcijańskich.
3. Dąży do poszukiwania prawdy, piękna i dobra w świecie.
4. Szanuje życie i zdrowie we wszystkich przejawach, nie poddaje się uzależnieniom.
5. Rozumie potrzebę rozwijania swoich zainteresowań w formach zorganizowanych lub samodzielnie.
6. Uświadamia sobie wartość twórczego myślenia i działania.
7. Logicznie i samodzielnie myśli.
8. Umie zorganizować własny warsztat nauki i pracy; umie zaplanować pracę i dokonać samooceny efektywności działań.
9. Dbą o porządek i czystość wokół siebie, estetykę własnego wyglądu i swojego otoczenia.
10. Rozumie potrzebę odpowiedzialności za słowa i czyny, świadomie i bezpiecznie porusza się w przestrzeni cyfrowej.
11. Jest otwarty i odważny w wyrażaniu poglądów.
12. Ma świadomość potrzeby panowania nad własnymi emocjami.
13. Docenia wartości płynące z czynnego uczestnictwa w kulturze lokalnej, narodowej i światowej, ma potrzebę czytania książek i prasy, korzystania z bibliotek, teatru, kina i innych instytucji kulturalnych.
14. Rozumie znaczenie uczciwości i prawości w życiu.
15. Umie znaleźć wsparcie lub samodzielnie rozwiązać własne problemy.
16. Jest samodzielny i dokonuje właściwych wyborów w różnych dziedzinach życia.

UCZENÍ WOBEC SPOŁECZEŃSTWA

1. Rozumie lub stara się zrozumieć świat i ludzi.
2. Wychodzi z inicjatywą.
3. Nadaża za rozwojem społecznym, umie się odnaleźć w nowej rzeczywistości.
4. Ceni i szanuje tradycję narodową i lokalną, umiejętnie z niej czerpie.
5. Jest tolerancyjny, szanuje cudze poglądy, uznaje prawo do inności we wszystkich dziedzinach.
6. Jest dyskretny w sprawach osobistych rówieśników i dorosłych.
7. Szanuje drugiego człowieka, zarówno osoby dorosłe, jak i rówieśników.
8. Występuje w obronie humanitarnych wartości, sprzeciwia się brutalizacji życia, rosnącej agresji.
9. Angażuje się w działania wolontariatu, niesie pomoc potrzebującym.
10. Jest świadom zagrożeń cywilizacyjnych środowiska naturalnego i potencjalnych zagrożeń w środowisku lokalnym.
11. Jest świadomy czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia.
12. Umie współżyć z grupą, skutecznie się komunikować, zachowując postawę asertywną.
13. Jest otwarty na kontakty międzynarodowe; rozumie potrzebę kształcenia językowego i korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych zgodnie z zasadami prawa, etyki i bezpieczeństwa.
14. Jest kulturalny w szerokim tego słowa znaczeniu, dba o kulturę języka.
15. Dostrzega wartość małej ojczyzny, pracuje dla jej rozwoju.
16. Charakteryzuje się postawą patriotyczną. Jest obywatelem świadomym swoich praw i obowiązków. Interesuje się sprawami kraju.
17. Jest świadomy praw i obowiązków wynikających z przynależności kraju do Unii Europejskiej.

I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. GRZEGORZA PIRAMOWICZA INDYWIDUALNE CECHY OSOBOWOŚCI:

1. Dbą o własny rozwój psychofizyczny. Jest świadomy indywidualnych przemian rozwojowych zmierzających do osiągnięcia dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.
2. Ma ukształtowany system wartości, oparty na uniwersalnym i wypracowanym przez pokolenia modelu wartości chrześcijańskich.
3. Umie stopniować wartości i dokonywać dojrzałych wyborów. Uznaje wyższość wartości duchowych nad materialnymi.
4. Szanuje życie i zdrowie we wszystkich przejawach, nie poddaje się uzależnieniom.
5. Ma rozbudzoną pasję poznawczą, rozwija swoje zainteresowania.
6. Jest twórczy w ramach swej działalności.
7. Logicznie i samodzielnie myśli.
8. Umie zorganizować własny warsztat nauki i pracy; umie zaplanować pracę i dokonać samooceny efektywności działań.
9. Jest wdrożony do systematycznej pracy.
10. Dbą o porządek i czystość wokół siebie, estetykę własnego wyglądu i swojego otoczenia.
11. Jest świadomy swej wartości i autonomii oraz umie ich bronić.
12. Jest odpowiedzialny za swoje słowa i czyny, świadomie i bezpiecznie porusza się w przestrzeni cyfrowej.
13. Jest otwarty i odważny w wyrażaniu poglądów.
14. Umie panować nad własnymi emocjami.
15. Jest czynnym, świadomym i odpowiedzialnym uczestnikiem kultury lokalnej, narodowej i światowej, ma nawyk czytania książek i prasy, korzystania z bibliotek, teatru, kina i innych

instytucji kulturalnych; umie dostrzec zagrożenia płynące z prymitywizacji kultury, zwłaszcza masowej.

16. Jest uczciwym i prawym człowiekiem.
17. Umie samodzielnie rozwiązać własne problemy lub znaleźć wsparcie.
18. Jest samodzielny, przygotowany do dorosłego życia we wszystkich dziedzinach (polityczna, społeczna, rodzinna, zawodowa) adekwatnie do etapu rozwoju psychofizycznego.

UCZENÍ WOBEC SPOŁECZEŃSTWA

1. Rozumie lub stara się zrozumieć świat i ludzi.
2. Wychodzi z inicjatywą.
3. Nadaża za rozwojem społecznym, umie się odnaleźć w nowej rzeczywistości.
4. Ceni i szanuje tradycję narodową i lokalną, umiejętnie z niej czerpie.
5. Jest tolerancyjny, szanuje cudze poglądy, uznaje prawo do inności we wszystkich dziedzinach.
6. Szanuje drugiego człowieka, zarówno osoby dorosłe, jak i rówieśników.
7. Jest dyskretny w sprawach osobistych rówieśników i dorosłych.
8. Występuje w obronie humanitarnych wartości, sprzeciwia się brutalizacji życia, rosnącej agresji.
9. Angażuje się w działania wolontariatu, niesie pomoc potrzebującym.
10. Jest świadomy zagrożeń cywilizacyjnych środowiska naturalnego i potencjalnych zagrożeń w środowisku lokalnym.
11. Jest świadomy czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia.
12. Umie współżyć z grupą, skutecznie się komunikować, zachowując postawę asertywną.
13. Jest otwarty na kontakty międzynarodowe; umie porozumiewać się w kilku językach, korzysta z nowoczesnych technologii informacyjnych zgodnie z zasadami prawa, etyki i bezpieczeństwa.
14. Jest kulturalny w szerokim tego słowa znaczeniu, dba o kulturę języka.
15. Dostrzega wartość małej ojczyzny, pracuje dla jej rozwoju.
16. Charakteryzuje się postawą patriotyczną. Jest obywatelem świadomym swoich praw i obowiązków. Interesuje się sprawami kraju.
17. Jest świadomy praw i obowiązków wynikających z przynależności kraju do Unii Europejskiej.

II. MODEL NAUCZYCIELA – WYCHOWAWCY

Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską, z poszanowaniem godności osobistej ucznia.

Jakość pracy placówki oświatowej, także tak istotnej pracy wychowawczo – profilaktycznej, zależy przede wszystkim od nauczyciela. Styl jego pracy, kwalifikacje, aktywność i zaangażowanie decydują o sukcesie wychowanka. Na nauczycielu-wychowawcy spoczywa duża odpowiedzialność, jednocześnie wobec reprezentantów tego zawodu stawiane są bardzo wysokie wymagania.

Należy przy tym zaznaczyć, że wychowanie jest procesem zespołowym, zatem winno angażować całe środowisko szkolne.

POŻĄDANE CECHY OSOBOWOŚCI

UMIĘJŃNOŚCI INTERPERSONALNE

1. otwartość
2. komunikatywność
3. asertywność

4. partnerski styl bycia
5. stawianie wymagań stosownych do potrzeb rozwojowych wspierających indywidualny rozwój ucznia
6. umiejętność empatii
7. poszanowanie dla modelu wychowania w rodzinie
8. szacunek dla ucznia i uznanie jego prawa do popełniania błędów
9. dyskrecja w sprawach osobistych uczniów i w sprawach szkoły
10. umiejętność słuchania innych i obserwacji zachowań
11. świadomość potrzeby korzystania z pomocy specjalistów w rozwiązywaniu problemów szkolnych i rodzinnych ucznia
12. respektowanie systemu wartości przyjętych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym
13. wykazywanie chęci niesienia pomocy, dyspozycyjność
14. szacunek dla współpracowników.

CECHY CHARAKTERU

1. systematyczność
2. pracowitość
3. zdecydowanie i konsekwencja w działaniu
4. wyrozumiałość
5. wysoka kultura bycia
6. odpowiedzialność
7. obowiązkowość
8. tolerancja
9. uczciwość, szczerłość, sprawiedliwość
10. opanowanie (szczególnie w sytuacjach kryzysowych)
11. świadomość własnych możliwości i ograniczeń.

INWENCJA TWÓRCZA

1. kreatywność
2. aktywność
3. otwartość na nowe formy działania.

PRZYDATNE WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI

1. wiedza z zakresu pedagogiki i psychologii rozwojowej
2. podstawy wiedzy z zakresu profilaktyki społecznej
3. znajomość zagadnień z zakresu życia rodzinnego
4. orientacja we współczesnych problemach politycznych, społecznych, kulturalnych i in.
5. znajomość zagrożeń współczesnego świata i sposobów walki z nimi
6. świadomość czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia ucznia
7. świadomość potencjalnych zagrożeń w środowisku lokalnym
8. zdolności organizacyjne
9. umiejętność pracy w zespole
10. znajomość różnych metod wychowawczych, w tym aktywizujących.

OBOWIĄZKI WYCHOWAWCY

1. opracować plan wychowawczo-profilaktyczny klasy (przy współudziale uczniów, rodziców i klasowego zespołu nauczycieli)
2. budować podmiotowe relacje z uczniami z poszanowaniem ich indywidualności
3. czuwać nad procesem adaptacyjnym ucznia klasy pierwszej

4. dbać o właściwy rozwój psychofizyczny wychowanka, kształtować jego samodzielność i dojrzałość w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej
5. kształtować u wychowanków umiejętności życiowe, w szczególności samokontrolę, radzenie sobie ze stresem, rozpoznawanie i wyrażanie własnych emocji
6. dostarczać rodzicom i opiekunom informacji o ofercie pomocy specjalistycznej i sposobach rozpoznawania wczesnego używania środków odurzających, substancji psychotropowych i psychoaktywnych, środków zastępczych,
7. prowadzić działalność profilaktyczną: uniwersalną, selektywną i wskazującą (w miarę potrzeb)
8. organizować wraz z zespołem w miarę potrzeb pomoc psychologiczno-pedagogiczną
9. integrować zespół klasowy oraz inspirować do indywidualnych i zbiorowych inicjatyw
10. dostrzegać trudne sytuacje wychowawcze w klasie i szkole oraz podejmować efektywne działania zmierzające do ich rozwiązania
11. kształtować właściwe postawy wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych, w tym umiejętności reagowania na agresję; dbać o bezpieczeństwo ucznia
12. mediować w sytuacjach trudnych pomiędzy uczniami lub uczniami i nauczycielami
13. inspirować i wzmacniać współpracę z rodzicami, m.in. w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia wychowanków
14. wspierać uczniów w poszukiwaniu drogi ich wszechstronnego rozwoju
15. rozpoznać sytuację rodzinną wychowanków i zorganizować pomoc stosownie do potrzeb (socjalną, psychologiczną i in.)
16. dbać o systematyczne i punktualne uczęszczanie wychowanków na zajęcia lekcyjne
17. wyrabiać nawyk uczestnictwa w kulturze
18. aktywizować do udziału w życiu klasy, szkoły, regionu
19. rozwijać w uczniu różnorodne zdolności organizacyjne, m.in. w zakresie warsztatu pracy ucznia i działalności samorządowej
20. kształtować w klasie przyjazny klimat i prawidłowe relacje rówieśnicze, umiejętność współdziałania w zespole, techniki grupowego podejmowania decyzji
21. wdrażać wartości określone programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły
22. realizować dostępne lub opracowane samodzielnie programy wychowawcze i profilaktyczne, w tym obligatoryjnie zagadnienia zatwierdzone w *Programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły*
23. współdziałać z nauczycielami uczącymi w klasie, pedagogiem, dyrekcją, innymi pracownikami szkoły oraz organizacjami pozaszkolnymi (np. MOPS, parafie, poradnia pedagogiczno-psychologiczna)
24. zapoznać uczniów i rodziców z podstawową dokumentacją szkoły
25. dokonać oceny indywidualnego zachowania uczniów oraz sytuacji wychowawczej w zespole klasowym.

ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ

Zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym modele absolwentów stanowią zarazem cele ujednoliconych oddziaływań wychowawców i nauczycieli. Wskazują na kierunki wychowania i na system wartości, który winno respektować środowisko szkolne Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Augustowie.

Zespół nauczycieli ma jednocześnie świadomość, że jako jeden ze środowiskowych czynników wychowawczych nie jest w stanie ponosić odpowiedzialności za całokształt zachowań ucznia i absolwenta. Szkoła może mieć wpływ na kształtowanie sfery poznawczej wychowanka, wyposażając go w zasób wiedzy pozwalającej rozróżnić pozytywne i negatywne wartości. Ma także wpływ na element wolitywny, zmierza bowiem do wytworzenia w uczniu potrzeby opowiedzenia się po stronie prawdy, piękna i dobra.

Poza granicą odpowiedzialności wychowawczej nauczyciela pozostaje natomiast sfera behawioralna, nie ma on bowiem pewności, czy gimnazjalista lub licealista przejmie preferowane przez szkołę modele zachowania.

III. METODY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH

GODZINY Z WYCHOWAWCĄ KLASY

1. Każdy wychowawca samodzielnie – w porozumieniu z rodzicami i uczniami – opracowuje tematykę zajęć wychowawczych, uwzględniając preferowany model absolwenta.
2. 5 godz. rocznie w klasach gimnazjalnych oraz licealnych pozostawia się do zagospodarowania bieżącego, dla rozwiązania aktualnych i istotnych problemów uczniów.
3. Wychowawca, opracowując tematykę godzin z wychowawcą, powinien obligatoryjnie uwzględnić poniższe zagadnienia:

GIMNAZJUM

Cykl *Kultura osobista*

- kl. II - Nasze zachowanie w placówkach kultury.
- kl. III - Dbamy o kulturę bycia i języka.

Cykl *Świadomy uczestnik kultury*

(wymienne na poszczególnych poziomach w zależności od zainteresowań i potrzeb wychowanków)

- kl. II - Moja ulubiona książka lub film. Ćwiczymy sztukę publicznych występów.
- kl. III - Przygotowujemy imprezę kulturalną dla szkoły.

Cykl *Wdrażanie do samodzielności*

- kl. II - Mój warsztat pracy w szkole i w domu.
- kl. III - Przyszła szkoła i klasa to mój samodzielny, dojrzały wybór.

Cykl *Poznaj samego siebie*

- kl. II - Moje potrzeby (ćwiczenia postaw asertywnych i technik negocjacji) i potrzeby innych (ćwiczenia umiejętności empatii).
- kl. III - Mój świat wartości. Wokół modelu absolwenta.

Cykl *Odpowiadam za swoje zdrowie i życie oraz zdrowie i życie innych*

- kl. II - Profilaktyka antynikotynowa i antyalkoholowa. Przeciwdziałanie narkomanii.
- kl. III - Dlaczego młodzież sięga po narkotyki, dopalacze i inne substancje szkodliwe dla zdrowia?

Cykl *Chcę być prawym i uczciwym człowiekiem*

- kl. II - Czego Jaś się nie nauczył, tego Jan nie będzie umiał... Wpływ szkolnej nieuczciwości na dorosłe życie.
- kl. III - Co to znaczy: być uczciwym człowiekiem wobec siebie i innych?

Cykl *Wychowanie patriotyczne*

- kl. II - Symbolika narodowa. Nasza postawa wobec „znaków ojczyzny”.
- kl. III - Czy patriotyzm to przeżytek? Wartość tradycji narodowej i lokalnej.

Cykl *Zapobieganie czynnikom ryzyka sprzyjającym niedostosowaniu społecznemu*

- kl. II - Świadome i bezpieczne posługiwanie się telefonem komórkowym.

- Jak reagować na zachowania agresywne w otoczeniu?
- kl. III - Jak pokonać bierność i znaleźć motywację do działania?

LICEUM

Cykl *Kultura osobista*

- kl. I - Szkolny savoir-vivre. Zasady kultury osobistej w naszym liceum.
- kl. II - My wobec środowiska. Zachowanie w teatrze, muzeum, kinie, na koncercie, w środkach komunikacji, w czasie rozmów telefonicznych itp. Kultura bycia w czasie połówek, studniówki innych imprez szkolnych
- kl. III - Zasady kultury w miejscu pracy i wspólnym miejscu zamieszkania (akademik, stacja, hotel).

Cykl *Przygotowanie do dorosłego życia*

- kl. I - Dlaczego jestem w tej szkole i klasie? Co chcę osiągnąć? Jak i po co się uczyć?
- kl. II - Co to znaczy „być dorosłym”? Konsekwencje prawne i moralne bycia osiemnastolatkiem – spotkanie z prawnikiem lub reprezentantem Policji.
- kl. III - Czym kierować się przy wyborze kierunku dalszego kształcenia?

Cykl *Poznaj samego siebie*

- kl. I - Uczę się szacunku dla samego siebie. Kształcenie poczucia własnej wartości i ćwiczenia postawy asertywnej. Ćwiczenia w rozwiązywaniu własnych problemów.
- kl. II - Mój stosunek do innych. Jaki jest i jaki powinien być? Ćwiczenia umiejętności empatii i sposoby rozwiązywania konfliktów. Jak radzić sobie z emocjami?
- kl. III - Mój świat wartości. Przypomnienie wartości preferowanych przez szkołę (model absolwenta).

Cykl *Odpowiadam za swoje zdrowie i życie oraz zdrowie i życie innych*

- kl. I - Jak pomóc sobie i innym w przypadku uzależnień i zaburzeń psychofizycznych? – spotkanie ze specjalistami.
- kl. II - Jestem wolny od uzależnień! (alkohol, narkotyki, dopalacze, nikotyna i inne substancje szkodliwe dla zdrowia).
- Mój stosunek do osób starszych, chorych i potrzebujących pomocy.
- kl. III - Świadomie dokonuję wyboru – profilaktyka uzależnień.

Cykl *Chcę być prawym i uczciwym człowiekiem*

- kl. I - Szkolne przejawy nieuczciwości i mój stosunek do nich.
- kl. II - Dlaczego ściąganie, przepisywanie prac z opracowań książkowych i Internetu można nazwać kradzieżą?
- kl. III - Obecność na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych jako przejaw dojrzałej postawy ucznia.

Cykl *Wychowanie patriotyczne*

- kl. I - Sylwetka Patrona Szkoły. Historia i tradycja szkoły oraz regionu.
- kl. II - Jakie wartości budują pojęcie ojczyzny?
- kl. III - Patriotyzm w dobie integracji europejskiej.

Cykl *Zapobieganie czynnikom ryzyka sprzyjającym niedostosowaniu społecznemu*

- kl. I - Czuję się bezpiecznie w szkole.
- kl. II - Bezpieczeństwo w przestrzeni cyfrowej.
- kl. III - Jak pokonać bierność i znaleźć motywację do działania?

ZAJĘCIA LEKCYJNE PRZEDMIOTOWE

Wychowanie odbywa się w toku każdej lekcji. Bardzo silnie na ucznia oddziałuje osobisty przykład nauczyciela. Niektóre jednak przedmioty nauczania – co wynika z założeń programowych - mają szczególny wpływ na kształtowanie poszczególnych cech absolwenta szkoły.

GIMNAZJUM

Nauczyciele winni eksponować w toku kształcenia treści związane z następującymi założeniami modelu absolwenta:

- język polski: I – 2, 3, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14; II – 1, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16
- religia: I – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 16; II – 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14
- etyka: : I – 1, 2, 3, 4, 7, 10, 11, 12, 14, 16; II – 1, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15
- języki obce: I – 2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14; II – 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14
- historia i wiedza o społeczeństwie: I – 2, 5, 7, 10, 11, 13, 16; II – 1, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 17
- biologia: I – 1, 4, 5, 7, 8, 9; II – 1, 10, 11
- chemia: I – 4, 5, 7, 8, 9; II – 10, 11
- geografia: I – 5, 7, 8; II – 1, 3, 4, 10, 13, 15, 16, 17
- przedmioty ścisłe i informatyka: I – 5, 6, 7, 8, 10; II – 3, 10, 11, 13
- muzyka, plastyka, zajęcia artystyczne, zajęcia techniczne: I – 2, 3, 5, 6, 9, 13, 14; II – 2, 4, 8, 11, 13, 14
- wychowanie fizyczne: I – 1, 4, 5, 8, 9, 12, 14; II – 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
- wychowanie do życia w rodzinie: I – 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16; II – 1, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12
- edukacja dla bezpieczeństwa: I – 1, 4, 10, 11, 12, 15, 16; II – 1, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 16.

LICEUM

Nauczyciele winni eksponować w toku kształcenia treści związane z następującymi założeniami modelu absolwenta:

- język polski: I – 2, 3, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17; II – 1, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 14, 15, 16
- religia: I – 1, 2, 3, 4, 5, 7, 11, 13, 17; II – 1, 5, 6, 7, 8, 9
- etyka: : I – 1, 2, 3, 4, 5, 7, 12, 13, 17; II – 1, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14
- języki obce: I – 2, 5, 9, 13, 16; II – 1, 3, 5, 6, 12, 13, 17
- historia, historia i społeczeństwo, wiedza o społeczeństwie: I – 2, 3, 6, 9, 12, 13, 14, 16, 17; II – 1, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17
- biologia, przyroda: I – 1, 4, 5, 6, 8, 9; II – 1, 3, 10, 11
- chemia: I – 5, 6, 8, 9, 10; II – 1, 10, 11
- geografia: I – 6, 8, 9, 10, 13; II – 1, 3, 4, 10, 13, 15, 17
- przedmioty ścisłe, informatyka, informatyka w przedmiotach ścisłych : I – 6, 7, 8, 9, 10, ; II – 3, 10, 11, 12, 13
- wiedza o kulturze: I – 2, 3, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 16; II – 1, 4, 5, 6, 13, 17
- wychowanie fizyczne: I – 1, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 15; II – 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13
- edukacja dla bezpieczeństwa: I – 1, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15; II – 1, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 17
- podstawy przedsiębiorczości: I – 7, 8, 9, 11, 13; II – 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 15, 16
- wychowanie do życia w rodzinie: I – 1, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 15, 16, 17; II – 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13.

ZAJĘCIA POZALEKCYJNE:

Założeniem ogólnym programu jest zmierzanie do poszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych jako formy profilaktyki.

Formy pracy:

1. Działalność kół zainteresowań.
2. Organizacja (w miarę potrzeb) przez pedagoga szkolnego grup spotkaniowych.
3. Promocja zdrowego stylu życia: organizacja wycieczek, biwaków, spływów kajakowych.
4. Promocja kultury: wycieczki do muzeów, na spektakle teatralne, koncerty filharmonii, wyjścia do kina; spotkania z twórcami kultury.
5. Tworzenie kultury: uczniowskie spektakle teatralne, konkursy recytatorskie, plastyczne, literackie, muzyczne, kawiarenki literacko-muzyczne.
6. Szkolne zabawy taneczne, m.in. połączone z obchodami tradycyjnych świąt, np. organizacja połowinek, studniówki, balu gimnazjalnego.
7. Współpraca uczniów i nauczycieli z lokalnymi placówkami kultury, parafiami, poradnią pedagogiczno-psychologiczną i innymi instytucjami.
8. Promocja książki przez bibliotekę szkolną. Poszerzenie i uaktualnienie księgozbioru.
9. Przygotowanie okolicznościowych imprez patriotycznych i religijnych.
10. Praca z uczniem zdolnym. Udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych oraz różnego rodzaju konkursach i turniejach. Indywidualny tok nauczania.
11. Udział uczniów w programach wychowawczo-profilaktycznych i kształtowania osobowości.
12. Zajęcia warsztatowe: kl. I – integracyjne,
kl. III – na temat stresu egzaminacyjnego.
13. Rekolekcje i spotkania modlitewne.
14. Udział w zajęciach i zawodach sportowych.
15. Rozwój działalności samorządowej uczniów.
16. Zachęcanie uczniów do działalności prospołecznej. Organizacja wolontariatu.
17. Przeprowadzanie testów badających predyspozycje zawodowe uczniów.
18. Zagospodarowanie czasu wolnego w okresie ferii i wakacji – organizacja otwartych zajęć sportowych i innego typu.

ZAPOBIEGANIE CZYNNIKOM RYZYKA, KTÓRE ZABURZAJĄ PRAWIDŁOWY ROZWÓJ I DEZORGANIZUJĄ ZDROWY STYL ŻYCIA UCZNIĄ

1. Sposoby diagnozy środowiska szkolnego – przygotowanie programu profilaktyki na rok 2017/2018:
 - a) ankieta na temat obszarów niedostosowania społecznego przeprowadzona wśród uczniów i rodziców w czerwcu 2015 r., nauczycieli w czerwcu 2016 r.
 - b) obserwacje rodziców, pedagoga szkolnego, psychologa, wychowawców,
 - c) obserwacje zespołu do spraw wychowania i profilaktyki,
 - d) wnioski z placówek wspierających szkołę w działaniach profilaktycznych,
2. Wyznaczone przez Radę Rodziców i Zespół do spraw wychowania i profilaktyki obszary wysokiego ryzyka na rok szkolny 2017/2018:

LICEUM	GIMNAZJUM
<ol style="list-style-type: none">1. Nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających przez uczniów.2. Uzależnienie od środków telekomunikacyjnych i zagrożenia płynące z sieci.3. Brak motywacji do nauki. Bierność ucznia.4. Nieuzasadniona absencja na zajęciach szkolnych.	<ol style="list-style-type: none">1. Nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających przez uczniów.2. Uzależnienie od środków telekomunikacyjnych i zagrożenia płynące z sieci.3. Zachowania agresywne.4. Brak motywacji do nauki.5. Przedwczesne i niebezpieczne zachowania seksualne.

3. Działania planowane na rok szkolny 2017/2018

Podmioty oddziaływań	Zadania do realizacji	Termin realizacji	Odpowiedzialni
Uczeń	wypełnienie ankiety wstępnej z uwzględnieniem problematyki wychowawczej	wrzesień 2017	wychowawcy kl. I i inni zainteresowani wychowawcy
	realizacja obligatoryjnych tematów z <i>Programu wychowawczo-profilaktycznego</i>	cały rok	wychowawcy
	zapoznanie z obowiązkami ucznia wynikającymi z podstawowych dokumentów szkoły	wrzesień 2017	wychowawcy
	spotkania klas ze specjalistami (tematyka związana z obszarami wysokiego ryzyka)	cały rok	wychowawcy, pedagog szk., psycholog
	lekcje prowadzone przez wychowawców (tematy z obszaru wysokiego ryzyka, odpowiedzialne podejście do obowiązku szkolnego, poprawa indywidualnej frekwencji) lekcje prowadzone przez policjanta z KPP	zgodnie z planem wychowawczym klasy w miarę potrzeb	wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny
	uczestnictwo w imprezach profilaktycznych	zgodnie z ofertą	Dyrektor, pedagog szkolny
	organizacja imprez szkolnych o charakterze profilaktycznym	zgodnie z rocznym planem pracy szkoły	pedagog szk. i nauczyciele wspomagający
	prowadzenie programów profilaktycznych przez wychowawców klas i specjalistów	zgodnie z planem wychowawczym klasy oraz dostępnymi ofertami	wychowawcy, nauczyciele
	promocja zdrowia (lekcje biologii, wychowania fizycznego, zajęcia i imprezy pozalekcyjne, spotkania ze służbą zdrowia)	cały rok, zgodnie z planem pracy szkoły	nauczyciele biologii, wychowania fizycznego, wychowawcy
	organizacja kół zainteresowań, grup sportowych, zespołów wyrównawczych, Dni Kultury Szkolnej i innych zajęć pozalekcyjnych	cały rok, zgodnie z planem pracy szkoły	dyrekcja, nauczyciele
	opieka indywidualna nad uczniem z grupy wysokiego ryzyka	w miarę potrzeb	wychowawcy, pedagog szkolny, specjaliści
	praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	cały rok w miarę potrzeb	zespoły klasowe nauczycieli
Nauczyciel	udostępnienie narzędzi badawczych dla wychowawców: <i>Anonimowa ankieta o sytuacji wychowawczej klasy,</i> <i>Kwestionariusz dla ucznia,</i> <i>Ankieta dla rodziców na temat sytuacji rodzinnej ucznia.</i>	wrzesień 2017	zespół do spraw wychowania i profilaktyki
	szkolenia dla nauczycieli na temat: a) Obecność na lekcjach jako przejaw odpowiedzialnej postawy ucznia i rodziców w procesie edukacji i wychowania – jakimi metodami można	zgodnie z grafikiem	zespół do spraw wychowania i profilaktyki

	poprawić frekwencję indywidualną ucznia i zespołu klasowego? b) Motywowanie poprzez ocenianie wspierające rozwój ucznia (celowość i kryteria działania, informacja zwrotna)		lider WDN, wspomaganie CEN Suwałki
	opracowywanie i udostępnianie w bibliotece scenariuszy zajęć z zakresu profilaktyki	cały rok	zespół do spraw wychowania i profilaktyki we współpracy z zainteresowanymi nauczycielami
	zakup książek o tematyce wychowawczej	cały rok	biblioteka, dyrekcja
	rozpoznanie indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	cały rok w miarę potrzeb	zespoły klasowe nauczycieli
	opracowanie indywidualnych planów edukacyjno–terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenia	cały rok w miarę potrzeb	zespoły klasowe nauczycieli
Rodzice	spotkanie przedstawicieli Rady Rodziców z przedstawicielami zespołu do spraw wychowania i profilaktyki, ocena sytuacji wychowawczej szkoły	sierpień 2017 oraz w miarę potrzeb	zespół do spraw wychowania i profilaktyki, Rada Rodziców
	ankieta dla rodziców a) ułatwiająca rozpoznanie sytuacji wychowawczej w klasie b) podsumowująca pracę profilaktyczno - wychowawczą	wrzesień 2017	wychowawcy zespół do spraw wychowania i profilaktyki
	wsparcie rodziców w procesie wychowania dzieci: Debata: obecność na lekcjach jako przejaw odpowiedzialnej postawy ucznia i rodziców w procesie edukacji i wychowania. Organizacja spotkań klasowych zespołów rodziców ze specjalistami – w zależności od potrzeb wychowawczych grupy.	cały rok	zespół do spraw wychowania i profilaktyki, zaproszeni do współpracy specjaliści pedagog szkolny psycholog szkolny
	spotkania indywidualne z rodzicami ucznia z grupy wysokiego ryzyka	w miarę potrzeb	wychowawcy, pedagog szkolny, specjaliści
	spotkania indywidualne z rodzicami ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ramach zespołów pomocy psychologiczno-pedagogicznej	w miarę potrzeb	zespoły klasowe nauczycieli
	zebrania klasowe rodziców a) adaptacyjne: zapoznanie z prawami i obowiązkami uczniów b) bieżące rozwiązywanie problemów wychowawczych - utrzymywanie kontaktu rodzic – nauczyciel poprzez dziennik elektroniczny czy inne dostępne formy komunikacji	wrzesień 2017 cały rok w miarę potrzeb	klasy pierwsze wychowawcy, dyrekcja nauczyciele, rodzice

ZAPOBIEGANIE NIEKONTROLOWANEJ ABSENCJI UCZNIÓW

Czuwanie przez szkołę nad systematycznym uczęszczaniem uczniów na lekcje jest związane z funkcją wychowawczą szkoły. Sprawa właściwej frekwencji powinna być

przedstawiana młodzieży i rodzicom jako jeden z podstawowych obowiązków i dowód dojrzałości ucznia, w przyszłości – odpowiedzialnego pracownika.

Na podstawie analizy frekwencji można wyodrębnić 3 grupy uczniów celowo unikających lekcji i wskazać konieczne środki zaradcze:

1. **incydentalne zjawisko wagarowania:** dotyczy uczniów z pojedynczymi godzinami nieusprawiedliwionej nieobecności na lekcjach (1-3 godz.) lub/i jednym dniem nieusprawiedliwionej nieobecności w szkole w ciągu miesiąca; wychowawca powinien przeprowadzić z nimi rozmowę, **udzielić upomnienia** i poinformować o powyższym fakcie rodziców;
2. **częste zjawisko wagarowania:** uczniowie, którzy mają odnotowane 4-8 pojedynczych godzin nieusprawiedliwionej nieobecności na lekcjach lub/i 2-3 dni nieobecności na lekcjach w ciągu miesiąca; wychowawca powinien zawiadomić rodziców, w ich obecności ustalić z uczniem warunki poprawy frekwencji (np. zawarcie kontraktu), **udzielić nagany**;
3. **nagminne zjawisko wagarowania:** uczniowie o wyższych wskaźnikach nieusprawiedliwionej nieobecności, wobec których wychowawcy wyczerpali możliwości oddziaływania w celu poprawy frekwencji, a absencja może stanowić zagrożenie niepromowania do klasy programowo wyższej lub sprzyjać niedostosowaniu społecznemu ucznia. W tej sytuacji wychowawcy przekazują pedagogowi informacje o skali problemu, podjętych przez siebie działaniach, efektach tychże działań, sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia. Pedagog podejmuje działania wobec ucznia, ewentualnie wobec jego rodziców. Wychowawca lub pedagog wnioskuje o **udzielenie upomnienia lub nagany przez Dyrektora szkoły**.

Działania społeczności szkolnej przeciwdziałające niekontrolowanej absencji uczniów:

Wychowawca klasy zobowiązany jest:

1. systematycznie monitorować frekwencję uczniów swojej klasy i sporządzać miesięczne zestawienia z dokonaniem analizy i oceny sytuacji poszczególnych uczniów, co stanowi podstawę zakwalifikowania wagarowiczów do odpowiedniej grupy;
2. współpracować z pedagogiem szkolnym w zakresie poprawy frekwencji;
3. ustalić z rodzicami formy i zakres współpracy dotyczący usprawiedliwiania nieobecności w szkole i spóźnień, informowania rodziców o ucieczkach z lekcji;
4. potwierdzać autentyczność usprawiedliwień poprzez oddawanie ich rodzicom na zebraniach wraz z informacją o ocenach;
5. wymagać bezpośredniego kontaktu rodziców ze szkołą przy wielu nieobecnościach i częstych zwolnieniach;
6. konsekwentnie nie usprawiedliwiać nieobecności po upływie 2 tygodni od absencji;
7. konsekwentnie uwzględniać wskaźnik nieobecności i spóźnień przy ocenie zachowania ucznia według przyjętych przez szkołę kryteriów; analizować, czy liczba nieusprawiedliwionych godzin wynika z ciągłej nieobecności ucznia czy unikania poszczególnych lekcji;
8. wymagać informacji od rodziców, jeśli uczeń ma opuścić szkołę przed ukończeniem zajęć w danym dniu, w przypadku nieobecności wychowawcy uczeń informuje nauczyciela, z którego lekcji się zwalnia;
9. analizować sposób spędzania czasu w czasie nieobecności w szkole pod kątem zagrożenia niedostosowaniem społecznym,;
10. w przypadku gdy powodem zwolnienia jest zły stan zdrowia, pielęgniarka, wychowawca czy w zastępstwie zwalniający nauczyciel powinni zawiadomić o tym rodziców;
11. wymagać wcześniejszej zapowiedzi planowanych nieobecności, np. z powodu wyjazdu czy konieczności podjęcia leczenia;

12. przeanalizować przyczyny pojedynczych, nawet usprawiedliwionych nieobecności czy częstych spóźnień; w przypadku stwierdzenia ich nadmiaru bądź niedostatecznych powodów absencji uwzględnić ten fakt w ocenie zachowania;
13. w przypadku uczniów pełnoletnich, usprawiedliwiających nieobecności samodzielnie, wymagać od nich jednorazowo pisemnej zgody rodziców na samodzielne usprawiedliwianie nieobecności oraz pisemnego podania przyczyn nieobecności i informować o nich rodziców na zebraniu;
14. stosować system nagród i kar przy ocenie frekwencji.

Nauczyciel niepełniący obowiązków wychowawcy klasy jest zobowiązany:

1. systematycznie odnotowywać nieobecności i spóźnienia na zajęciach lekcyjnych; wspierać wychowawcę w monitorowaniu frekwencji w/w zakresie;
2. ująć w przedmiotowym systemie oceniania konsekwencje nieobecności na lekcjach, w szczególności na pracach klasowych.

Obowiązki uczniów w zakresie frekwencji:

1. systematycznie i punktualnie uczęszczać na zajęcia lekcyjne;
2. nie opuszczać zajęć bez istotnego powodu;
3. usprawiedliwiać w najkrótszym czasie nieobecności i spóźnienia, nie później niż w terminie dwutygodniowym;
4. w sytuacji klasyfikacji semestralnej lub rocznej usprawiedliwienia przekazywać na bieżąco (samodzielnie lub poprzez inne osoby);
5. zgłaszać fakt opuszczenia szkoły w czasie lekcji (w formie pisemnej prośby rodziców bądź w nagłych przypadkach uzgodnienia ustnego) wychowawcy lub nauczycielowi prowadzącemu pierwszą lekcję, z której uczeń jest zwolniony;
6. wcześniej zapowiadać planowane nieobecności, np. z powodu wyjazdu czy konieczności podjęcia leczenia;
7. zgłaszać wychowawcy przed terminem nieobecności na lekcjach wynikające z zaangażowania ucznia w działalność szkoły, np. udział w zawodach, konkursach,
8. uczniowie pełnoletni, usprawiedliwiający nieobecności samodzielnie, są zobowiązani przekazać wychowawcy jednorazowo pisemną zgodę rodziców na samodzielne usprawiedliwianie nieobecności oraz podawać pisemnie przyczyny nieobecności.

Działania rodziców w zakresie monitorowania frekwencji uczniów:

1. dbać, aby uczniowie systematycznie i punktualnie uczęszczali na zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne;
2. nie usprawiedliwiać nieobecności na zajęciach bez istotnego powodu;
3. usprawiedliwiać w najkrótszym czasie nieobecności i spóźnienia uczniów, nie później niż w terminie dwutygodniowym;
4. w sytuacji klasyfikacji semestralnej lub rocznej usprawiedliwiać nieobecności dzieci na bieżąco;
5. monitorować autentyczność usprawiedliwień przedkładanych przez uczniów;
6. zgłaszać w formie pisemnej lub ustnej fakt planowanego opuszczenia szkoły w czasie zajęć lekcyjnych przez ucznia wychowawcy lub nauczycielowi prowadzącemu pierwszą lekcję, z której uczeń jest zwolniony;
7. wcześniej zapowiadać planowane nieobecności, np. z powodu wyjazdu czy konieczności podjęcia leczenia;
8. analizować sposób spędzania czasu w czasie nieobecności w szkole pod kątem zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
9. przekazać wychowawcy jednorazowo pisemną zgodę na samodzielne usprawiedliwianie nieobecności przez uczniów pełnoletnich;

10. bezpośrednio kontaktować się ze szkołą przy wielu nieobecnościach i częstych zwolnieniach dziecka;
11. szczególnie interesować się uczęszczaniem dziecka na lekcje przed zakończeniem roku szkolnego (po klasyfikacji rocznej) - ze względu na fakt nagminnego opuszczania zajęć w tym okresie i bezpieczeństwo uczniów.

IV. ADAPTACJA UCZNIÓW KLAS PIERWSZYCH LICEUM

1. Uroczyste powitanie klas pierwszych w czasie rozpoczęcia roku szkolnego, zapoznanie z Dyrekcją, Radą Pedagogiczną, zespołem uczniowskim klasy i szkoły.
2. Tradycyjne przyjęcie do społeczności szkolnej poprzez ślubowanie uczniów klas pierwszych.
3. Umieszczenie powitania uczniów klas pierwszych przez Samorząd Uczniowski na stronie internetowej szkoły.
4. Spotkania uczniów i rodziców z wychowawcą, przedstawienie zespołu klasowego nauczycieli.
5. Zapoznanie z budynkiem szkoły i procedurami organizacyjnymi (m.in. zasady korzystania z biblioteki i kącika multimedialnego, dostępność planu lekcji, tablica informacji Dyrekcji, strona internetowa, tryb zastępstw).
6. Organizacja życia klasy:
 - a) wybór samorządu klasowego,
 - b) wybór reprezentantów do Rady Rodziców,
 - c) współtworzenie planu wychowawczo-profilaktycznego klasy (tematy godzin z wychowawcą, imprezy klasowe),
 - d) określenie zasad współpracy zespołu klasowego,
 - e) określenie procedur kontaktów z wychowawcą i zespołem nauczycieli,
 - f) organizacja zajęć integracyjnych (pedagog szkolny, wychowawca) – w miarę możliwości w formie wyjazdowej,
 - g) ankiety wstępne ułatwiające wychowawcy poznanie klasy (dla uczniów i rodziców),
 - h) organizacja wsparcia dla uczniów mających trudności adaptacyjne.
7. Organizacja otrzęsin oraz dyskoteki pierwszoklasisty.
8. Zapoznanie z Patronem i tradycją szkoły (Kącik Patrona i Tradycji Szkoły, korytarz tradycji szkoły, gabloty: *Laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych*, *Najlepsi absolwenci*, Sztandar Szkoły, monografia szkoły, nagrania z uroczystości jubileuszowych).
9. Spotkania z reprezentantami organizacji wewnętrznych:
 - a) spotkanie klas z Dyrekcją Szkoły,
 - b) spotkanie z reprezentantami Zarządu Samorządu Szkolnego,
 - c) spotkanie z pedagogiem szkolnym.
10. Zapoznanie uczniów oraz ich rodziców z prawami i obowiązkami uczniów zawartymi w podstawowych dokumentach szkoły.
11. Zapoznanie uczniów z przedmiotowymi systemami oceniania oraz regulaminami pracowni.
12. Uwzględnienie przez nauczycieli w przedmiotowym systemie oceniania procedur adaptacyjnych ucznia w szkole.
13. Organizacja przez nauczycieli uczących poszczególnych przedmiotów pomocy dla uczniów mających problemy w nauce.
14. Ułatwienie uczniom wdrażania w nowe obowiązki szkolne poprzez niewystawianie ocen niedostatecznych za odpowiedzi ustne i prace pisemne przeprowadzane do 20 września.

15. Informacja o działalności pozalekcyjnej szkoły i możliwości zaangażowania się w nią.
16. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniów klas pierwszych poprzez zapoznanie z zasadami bhp, tworzenie przyjaznej atmosfery w klasach starszych oraz szczególną troskę nauczycieli (zwłaszcza w początkowym okresie nauki).

V. WSPÓŁPRACA WYCHOWAWCZA Z RODZICAMI

Szkoła nie ma na celu wyręczenia rodziców w ich pracy wychowawczej, lecz wspiera ich w tym działaniu i zmierza do stworzenia jednolitego systemu wartości w domu i na terenie szkoły.

1. Zmierzenie do tworzenia autentycznego środowiska szkolnego z trzema podmiotami: uczniami, rodzicami, nauczycielami.
2. Zasięganie opinii rodziców na temat prawa szkolnego i funkcjonowania szkoły (bezpośrednio lub poprzez ich reprezentantów), np. współpraca rodziców z Radą Pedagogiczną przy opracowaniu *Programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły*, planów wychowawczo-profilaktycznych klas, przeprowadzenie ankiet dla rodziców.
3. Zachęcanie rodziców do aktywnego uczestnictwa w uroczystościach szkolnych i przedsięwzięciach związanych z tradycjami szkoły.
4. Angażowanie rodziców w przygotowywanie imprez klasowych i szkolnych, np. studniówki, połowinek, balu gimnazjalisty.
5. Współdziałanie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczej szkoły, np. w czasie biwaków, wycieczek.
6. Prezentacje dla rodziców artystycznego dorobku uczniów, np. wystawy prac uczniowskich, spektakle teatralne.
7. Stwarzanie dogodnych warunków do kontaktów z nauczycielami, pedagogiem i dyrekcją szkoły: zebrania rodzicielskie, konsultacje z wychowawcami klas, kontakty indywidualne z wybranymi nauczycielami w miarę potrzeb, komunikacja poprzez dziennik elektroniczny.
8. Pomoc dzieciom z rodzin w trudnej sytuacji materialnej.
9. Organizowanie prelekcji, debat czy warsztatów dotyczących zagadnień profilaktyczno-wychowawczych z grupy zachowań ryzykownych.
10. Konsultacje z rodzicami uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w sprawie udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej
11. Współpraca z rodzicami w przygotowaniu uczniów do okresu dojrzewania.
12. Przekazywanie potrzeby więzi rodzinnej, wartości i tradycji rodzinnych, wspólnego świętowania, spędzania wolnego czasu.
13. Wsparcie finansowe i rzeczowe szkoły przez rodziców (składki, darowizny, fundowanie nagród). Praca społeczna na rzecz szkoły.
14. Uhonorowanie rodziców szczególnie wyróżniających się w pracy na rzecz szkoły, wręczenie listu gratulacyjnego w klasach końcowych.

VI. TRADYCJA SZKOŁY

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Augustowie jako placówka oświatowa swoje początki datuje od roku 1927, kiedy na terenie miasta powstała pierwsza szkoła średnia – Seminarium Nauczycielskie im. Grzegorza Piramowicza, a później Państwowe Gimnazjum i Liceum pod tym samym patronatem. Dzisiejsze I Liceum im. Grzegorza Piramowicza i Gimnazjum nr 4 to kontynuacja przedwojennej i powojennej struktury szkoły średniej.

Liceum Ogólnokształcące powróciło w roku 1973 do pierwotnego patrona Grzegorza Piramowicza – działacza Komisji Edukacji Narodowej, tym samym nawiązując do najbardziej postępowych tradycji oświecenia w zakresie nauczania i wychowania. W budynku szkoły znajdują się stałe ekspozycje poświęcone patronowi i tradycji szkoły.

I Liceum Ogólnokształcące ma także od roku 1973 sztandar ufundowany przez społeczność Augustowa, w posiadaniu szkoły znajduje się także sztandar szczerpu harcerskiego, działającego w poprzednich latach przy liceum.

W budynku szkoły mieszczą się gabloty eksponujące laureatów oraz finalistów olimpiad i konkursów przedmiotowych, najlepszych absolwentów liceum i gimnazjum oraz tablice upamiętniające byłych uczniów liceum i gimnazjum oraz ich sukcesy w różnych dziedzinach, a także wystawy eksponujące istotne wydarzenia w życiu szkoły z dziedziny kultury i sportu.

Systematycznie upamiętnia się ważne fakty z życia placówki w kronice ogólnoszkolnej, kronikach klasowych, okolicznościowych czy kół zainteresowań, a także na stronie internetowej. Wydarzenia z ostatnich lat zapisywane są także poprzez nagrania filmowe.

Nauczyciele w swojej pracy wychowawczej nawiązują do bogatej tradycji szkoły poprzez następujące formy działalności:

1. zaznajamianie, szczególnie w klasach pierwszych, z sylwetką Patrona i tradycją Szkoły,
2. organizację corocznie Dnia Patrona i Tradycji Szkoły, a co trzy lata Konkursu Wiedzy o Patronie i Tradycji Szkoły,
3. spotkania młodzieży z absolwentami szkoły,
4. organizację ogólnoszkolnych zjazdów rocznicowych (1977 – pięćdziesięciolecie szkoły, 2002 – siedemdziesięciolecie, 2007 – osiemdziesięciolecie, 2017 - dziewięćdziesięciolecie) i spotkań roczników,
5. uświetnianie uroczystości szkolnych i miejskich przez poczet sztandarowy,
6. składanie ślubowania pierwszoklasistów i maturzystów na sztandar szkoły,
7. stworzenie harmonogramu i ceremoniału oficjalnych uroczystości szkolnych,
8. obowiązywanie stroju galowego w czasie uroczystości szkolnych i studniówki,
9. okolicznościowe kontynuacje przedwojennego pisma młodzieży „Echo Szkolne”,
10. przyjęcie przedwojennej nazwy „Bratnia Pomoc” dla samorządów szkoły i kontynuowanie form jej działalności?
11. kontynuację tradycyjnych i sprawdzonych form pracy z młodzieżą w zakresie działalności pozalekcyjnej, np., teatr szkolny, spływy kajakowe, zajęcia sportowe,
12. organizację otrzęsin, połowinek, balu gimnazjalisty, studniówki,
13. uzupełnianie kronik, zbiorów archiwalnych, zapisów multimedialnych,
14. przygotowanie wystaw z życia szkoły,
15. promowanie sukcesów absolwentów, a także laureatów i finalistów olimpiad oraz konkursów przedmiotowych,
16. wzmacnianie związków międzypokoleniowych w gronie pedagogicznym poprzez zapraszanie nauczycieli-emerytów na uroczystości i imprezy szkolne,
17. prowadzenie strony internetowej, obejmującej m.in. tradycję szkoły,
18. opracowanie monografii szkoły i jej popularyzacja w środowisku oraz udostępnienie w bibliotece,
19. przygotowanie prezentacji multimedialnych oraz nagrań filmowych na temat historii i współczesności szkoły,
20. wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji lokalnych

VII. HARMONOGRAM STAŁYCH IMPREZ SZKOLNYCH ZWIĄZANYCH Z ETAPEM KSZTAŁCENIA

1. Otrzęsiny klas pierwszych – wrzesień
2. Pielgrzymka maturzystów – jesień, wg harmonogramu
3. Studniówka klas maturalnych – styczeń
4. Połowinki klas drugich (liceum) – styczeń
5. Uroczyste rozdanie świadectw ukończenia liceum i gimnazjum – kwiecień, czerwiec, wg harmonogramu.

6. Bal gimnazjalisty – czerwiec.

O CHARAKTERZE OGÓLNYM

1. Obchody uroczystości państwowych: Święto Edukacji - październik, Święto Niepodległości - listopad, Święto Konstytucji 3 Maja - maj, Dzień Unii Europejskiej – wg harmonogramu.
2. Uroczystości religijne: Wigilia szkolna - grudzień, Rekolekcje wielkopostne – wg kalendarza liturgicznego.
3. Wewnątrzszkolne: Tydzień Kultury Szkolnej, Dzień Patrona i Tradycji Szkoły – marzec, kwiecień.
4. Inne imprezy naukowe, kulturalne i sportowe: zgodnie z Planem Pracy Szkoły na dany rok szkolny.

VIII. UWAGI KOŃCOWE. ZAGADNIENIA SZCZEGÓLNIE ISTOTNE W PRACY WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEJ SZKOŁY

1. Stała i bezpośrednia współpraca z rodzicami uczniów oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą działalność szkoły przy opracowaniu i realizacji przez szkołę *Programu wychowawczo-profilaktycznego*.
2. Podejmowanie tematyki wynikającej z *Programu wychowawczo-profilaktycznego* w ramach szkoleniowych zebrań Rady Pedagogicznej, spotkań z rodzicami, godzin wychowawczych i zajęć przedmiotowych z uczniem, popularyzacja tego dokumentu.
3. Wprowadzanie innowacji pedagogicznych, dążenie do korzystnych przemian w szkole zgodnie z zasadami współczesnej edukacji i wychowania.
4. Zmierzanie do autentycznego dialogu między nauczycielem i uczniem, udoskonalenie relacji interpersonalnych między nimi w duchu otwartości w celu skutecznego wsparcia w procesie wychowania.
5. Odchodzenie w toku lekcyjnym od form wykładowych na rzecz form aktywnych: dyskusji, warsztatów, pracy w grupach, wycieczek; uatrakcyjnienie formy godzin z wychowawcą, oraz poszukiwanie nowych form zajęć pozalekcyjnych i obchodów uroczystości szkolnych w celu dawania przez nauczyciela przykładu kreatywności.
6. Wyzwalanie inicjatywy nauczycieli (przygotowanie przez każdego z nich przynajmniej raz na dwa lata samodzielnie lub we współpracy z innymi pedagogami, rodzicami i uczniami jednej imprezy pozalekcyjnej dla szkoły lub miasta) – kształtowanie poprzez przykład nauczyciela postaw prospołecznych uczniów.
7. Stawianie przed uczniami zadań twórczych, wyzwalających inicjatywę, prowokujących do samodzielnego myślenia. Popieranie mądrych inicjatyw młodzieży, szersze angażowanie uczniów w pracę szkoły – rozwijanie kreatywności i sprawczości wychowanków.

IX. ZASADY EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ PROGRAMU.

Przebieg pracy wychowawczo- profilaktycznej i jej efekty poddawane będą systematycznej obserwacji i analizie oraz ocenie pod kątem efektywności działań. Ewaluacja zrealizowanych działań służy podniesieniu jakości działań, opracowaniu wniosków oraz rekomendacji na przyszłość.

Planowana diagnoza sytuacji wychowawczej w szkole w celu opracowania programu działań z zakresu wychowania i profilaktyki na rok 2018/2019:

- a) frekwencja na zajęciach dydaktycznych - analiza dokumentacji szkolnej,
- b) wnioski z pracy zespołu ewaluacyjnego, badającego kwestię nieuzasadnionej absencji uczniów

- c) wnioski rodziców - ankieta,
- d) wnioski uczniów – ankieta,
- e) wnioski zespołu do spraw wychowania i profilaktyki,
- f) obserwacja i analiza zachowań uczniów przez pedagoga i psychologa szkolnego, wychowawców, nauczycieli,
- g) wnioski z placówek wspierających szkołę w działaniach wychowawczo-profilaktycznych,

A. Opracował Zespół Wychowawczy w składzie:

Bożena Bendig – przewodnicząca
 Barbara Szczepankowska – wicedyrektor
 Halina Kalisz – reprezentant rodziców
 Katarzyna Kwoska – pedagog szkolny
 Alina Bibińska
 Krystyna Chełmińska
 Elżbieta Klekotko
 Dorota Kołodziejska
 Bożena Szarkiewicz
 Marzena Juklaniuk – przedstawiciel uczniów

Powyższa wersja PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO SZKOŁY została przyjęta do realizacji przez Radę Pedagogiczną dn. 21 czerwca 2002 roku.

B. Ewaluacja PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO SZKOŁY miała miejsce w roku 2004, zmiany zostały zatwierdzone na posiedzeniu Rady Pedagogicznej dn. 30 sierpnia 2004 r. Zostały opracowane przez zespół do spraw wychowania i profilaktyki w składzie:

Bożena Bendig – odp. za *Program wych.* szkoły
 Monika Korzun – pedagog szkolny
 Elżbieta Karniłowicz
 Agnieszka Polakowska
 Anna Tuska
 Agata Żukowska
 Krystyna Chełmińska
 Elżbieta Klekotko

C. Ewaluacja PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO SZKOŁY miała miejsce w roku 2009, zmiany zostały opracowane przez zespół do spraw wychowania i profilaktyki w składzie:

Bożena Bendig – odp. za *Program wych.* szkoły
 Monika Korzun – pedagog szkolny
 Elżbieta Buziuk
 Małgorzata Lenda
 Elżbieta Klekotko
 Anna Tuska
 Agata Żukowska
 Tomasz Skowroński

i przedstawione do konsultacji reprezentantom Rady Rodziców w składzie:

Teresa Kownacka
 Małgorzata Mikos
 Izabela Piasecka.

Powyższa wersja Programu Wychowawczego została zatwierdzona na posiedzeniu Rady Pedagogicznej dn. 27 sierpnia 2009 r.

D. Kolejna ewaluacja PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO SZKOŁY miała miejsce w roku 2010, zmiany zostały opracowane przez zespół do spraw wychowania i profilaktyki w składzie:

Bożena Bendig – odp. za *Program wych.* szkoły
 Monika Korzun – pedagog szkolny
 Elżbieta Buziuk
 Małgorzata Lenda
 Elżbieta Klekotko
 Anna Tuska

Agata Żukowska
Tomasz Skowroński

Powyższa wersja Programu Wychowawczego została zatwierdzona uchwałą Rady Pedagogicznej dn. 21 września 2010 r.

E. Kolejna ewaluacja PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO SZKOŁY miała miejsce w roku 2012, zmiany zostały opracowane przez zespół do spraw wychowania i profilaktyki w składzie:

Bożena Bendig – odp. za *Program wych. szkoły*
Monika Korzun – pedagog szkolny
Elżbieta Buziuk
Małgorzata Lenda
Elżbieta Klekotko
Agata Żukowska
Tomasz Skowroński
Krzysztof Zubrzycki

Powyższa wersja Programu Wychowawczego została zatwierdzona uchwałą Rady Pedagogicznej dn. 31 sierpnia 2012 r.

F. Kolejna ewaluacja PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO SZKOŁY miała miejsce w roku 2014, zmiany zostały opracowane przez zespół do spraw wychowania i profilaktyki w składzie:

Bożena Bendig – odp. za *Program wych. szkoły*
Monika Korzun – pedagog szkolny
Elżbieta Buziuk
Elżbieta Klekotko
Małgorzata Lenda
Magdalena Siedlecka
Agata Żukowska
Tomasz Skowroński

i przedstawione do konsultacji reprezentantom Rady Rodziców w składzie:

Jadwiga Kozłowska
Beata Pogorzelska
Robert Charko.

Powyższa wersja Programu Wychowawczego została zatwierdzona uchwałą Rady Pedagogicznej dn. 28 sierpnia 2014 r.

G. Powyższa wersja Programu Wychowawczego została zatwierdzona uchwałą Rady Pedagogicznej dn. 29 lutego 2016 r.

H. Kolejna ewaluacja PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO SZKOŁY/PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO (zmiana nazwy) miała miejsce w sierpniu i wrześniu 2017, zmiany zostały opracowane przez zespół do spraw wychowania i profilaktyki w składzie:

Bożena Bendig – odp. za *Program wych.-prof. szkoły*
Monika Korzun – pedagog szkolny
Elżbieta Buziuk
Elżbieta Klekotko
Małgorzata Lenda
Magdalena Siedlecka
Agata Żukowska
Tomasz Skowroński

we współpracy z reprezentantami Rady Rodziców w składzie:

Magdalena Borkowska
Irena Kozłowska-Pogorzelska
Jerzy Demiańczuk
Janusz Bonarski

Propozycje działań profilaktycznych na rok 2017/2018 zostały przedstawione przez Radę Rodziców dnia 25 sierpnia 2017 r. i zaopiniowane pozytywnie przez Radę Pedagogiczną w dniu 31 sierpnia 2017 r. jako istotna część *Programu wychowawczo-profilaktycznego*.

Propozycja programu została pozytywnie zaopiniowana przez Radę Pedagogiczną i oddana do konsultacji rodziców dnia 12 września 2017 roku.